

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

1969/70

V E R K S A M H E T S B E R Ä T T E L S E

Styrelsen för STIFTELSEN ELEKTRONMUSIKSTUDION (EMS), Stockholm, och studioledaren får härmed avge berättelse över stiftelsens första verksamhetsår. Detta har omfattat tiden 1.11.1969 - 30.6.1970.

Stiftelsen bildades sedan avtal därom slutits den 16.6.1969 mellan Sveriges Radio AB och Kungl. Musikaliska Akademin samt Fylkingens och Föreningen Svenska Tonsättares stiftelse för elektronmusikalisk verksamhet (FylFST). Stadgar för stiftelsen antogs samma dag av de tre parterna, som är stiftelsens huvudmän.

Överenskommelsen innebar att Sveriges Radio skulle överlåta sin elektronmusikstudio i befintligt skick under förutsättning att medel av Kungl. Maj:t erhöles för anskaffande av en för stiftelsen avsedd dataanläggning. Dessa beviljades den 27.6.1969.

Styrelsen

Stiftelsens styrelse konstituerade sig vid sammanträde den 17.10.1969 med följande sammansättning: ordförande Tore Browaldh; övriga ledamöter: Ingvar Lidholm (utsedd av Musikaliska Akademin), Magnus Enhörning, Werner Schneider och Göran Waldau (utsedda av Sveriges Radio) samt Ingmar Bengtsson och Carl Lesche (utsedda av Stiftelsen FylFST).

Under verksamhetsåret hölls därefter ytterligare fem sammanträden. Sedan Tore Browaldh av arbetsskäl av sagt sig uppdraget utsåg Kungl. Maj:t den 20.2.1970 till hans efterträdare som ordförande näringsfrihetsombudsmannen Torsten Löwbeer.

Personalen

Till studioledare utsåg styrelsen den 16.12.1969 Knut Wiggen. Per-Olov Strömberg anställdes 17.10.1969 och har under året upprätthållit befattningen som teknisk chef på konsultbasis. Såsom biträdande studioledare antogs Folke Hähnel som tillträdde befattningen den 1.2.1970. Vidare anställdes ingenjör Björn Sandlund från den 1.1.1970, ingenjör Gunnel Lundholm från den 1.4.1970 och som sekreterare Christina Mohede från den 1.3.1970. Såsom arvodesavlönad räkenskapsexpert engagerades f.kontorsdirektören Jean Holm.

Apparatur

Värdet av den till Stiftelsen av Sveriges Radio överlämnade elektronmusikstudion har beräknats till 2,8 milj.kr. En fullständig inventarielista gjordes upp vid övertagandet. Inventarielistan inkluderar inte dokumentationen av apparaturen eftersom en sådan ej överlämnats av SR. SR har dock lovat stå för kostnaderna för framskaffandet av en sådan.

Datamaskinens värde uppgår till 1,5 milj. kr. inklusive kringutrustning och anslutning till studion, men exklusive programmering utöver de från fabriken levererade rutinerna och kompilatorerna.

Studios apparatur är försäkrad på sätt som framgår av bilaga nr 1.

Uppbyggnadsarbetet

Färdigställandet av Stora studion, som vid Stiftelsens övertagande av EMS uppvisade flera luckor i apparaturuppsättningen, har fördröjts genom leveransförseningar av den beställda datamaskinen av typ PDP-15/40, tillverkare Digital Equipment Corp., USA. Endast en delleverans ägde rum under verksamhetsårets sista månad. Den till juni planerade invigningen av anläggningen måste därför uppskjutas. En visning av studion skedde dock för deltagarna i UNESCO:s expertsymposium "Music and Technology: The Composer in the technological Era" den 9 juni, då studioledaren presenterade studion och dess målsättning samt demonstrerade anläggningen. Med tillfredsställelse kan konstateras att expertmötet syntes enhälligt omfatta den åsikten att

"1970-talets elektronmusikstudio" kommer att bli av samma typ som EMS. Bland övriga investeringar under året kan främst nämnas Strömbergs konstruktion av interfacet mellan studion och datamaskinen samt att programmeringsarbetet påbörjades. Detta igångsattes förberedelsevis redan före leveransen av maskinen och har sedan fortsatt med hjälp av en expertgrupp från Uppsala Datacentral under ledning av Klaus Appel och Bernt Castman.

Produktion av musikverk

På grund av de nämnda leveransförseningarna har Stora studion endast i ringa omfattning kunnat tas i anspråk för komposition eller forskning. Endast ett större arbete har där utförts på en beställning av Danmarks Radio (paussignal för TV, i 52 tiominutersvariationer; tonsättare Per Nørgård, programmerare Bernt Castman). Smärre arbeten har i Stora studion utförts av Csaba Deak, Bengt Emil Johnson, Åke Karlung, Ingvar Lidholm, Kurt Lindgren, Arne Mellnäs, Folke Rabe, Stig-Magnus Thorsén och Nikki Vaskola.

EMS' andra studio, den s.k. Klangverkstaden, har varit starkare belagd, och musikproduktion har där utförts av 30 tonsättare och text/ljud-poeter (Ferenc Belohorzsky, Lars-Gunnar Bodin, Svante Bodin, Sven-Erik Bäck, Henri Chopin, Bob Cobbing, Hans von Eichwald, Csaba Deak, Bengt Ernryd, Gust Gils, Sten Hanson, Christer Hennix-Lille, Åke Hodell, Bengt Emil Johnson, Sandro Key-Åberg, Bengt af Klintberg, Kåre Kolberg, Ingvar Lidholm, Kurt Lindgren, Anna Lockwood, Miklos Maros, Jan Olof Mallander, Arne Mellnäs, Franz Mon, Jan W. Morthenson, Leo Nilson, Folke Rabe, Maud Reuterswärd, Sven-David Sandström och Gunnar Valkare).

Sammanlagt har 1.720 timmar varit inbokade i Klangverkstaden, därav 1.450 för Sveriges Radios räkning. Uppdrag har vidare utförts för bl.a. Stiftelsen Rikskonsalter, Kungl. Teatern, Riksteatern, AB Nordiska Musikförlaget, AB Svensk Filmindustri och Norsk Rikskringkasting.

Annan produktion

Förutom Strömbergs arbeten med den fortsatta utbyggnaden av studion har EMS åtagit sig att göra det tekniska konstruktionsarbetet för Musikhögskolans nya studio samt Fylkingens nya manöverbord för Facklanlokalen. Sandlund har sysslat med dessa arbeten på heltid.

Visningar och andra besök

Studiorna har demonstrerats för cirka 15 svenska grupper (skolelever, musikelever, filmelever, regionsmusiker m.fl.) samt utländska tonsättare och andra intresserade, däribland deltagarna i det förut-nämnda UNESCO-symposiet och cheferna för de nordiska radioteatrarna och musikavdelningarna.

Kursverksamheten

Kurser - bekostade av STIM - i handhavandet av Klangverkstadens apparatur och i Stora studions manöverbord hölls under november-december för en grupp om 8 tonsättare, valda av FST och SKAP. Varje tonsättare fick 18 timmars grupplektion och 24 timmars praktisk övning i klangverkstaden plus 12 timmars gruppundervisning och 8 timmars enskild undervisning i stora studion. Lärare var Karl-Otto Valentin och Knut Wiggen. Vidare gav Musikhögskolan en treveckorskurs för eleverna i kompositionsklassen i såväl klangverkstaden som stora studion. Lärare var Wlodzimierz Kotonski. Under sommaren anordnades liknande nybörjarkurser, bekostade med STIM:s anslag för 1970/71 och avsedda i första hand för tonsättare, bosatta utanför Stockholm. Plats bereddes emellertid även åt några Stockholms-tonsättare som på grund av sitt förvärvsarbete har svårt att delta i kurser under arbetsterminerna. Deltagarantalet var 6, och som instruktör tjänstgjorde Karl-Otto Valentin (Klangverkstaden) och Knut Wiggen (stora studion).

En veckoslutskurs anordnades den 30 och 31.5 för musikkritiker. Av närmare 20 inbjudna deltog 6. I kursen ingick demonstration av apparaturen i Klangverkstaden samt demonstrationskomponerande av tonsättarna Lars-Gunnar Bodin och Arne Mellnäs, vidare orientering om Stora studion av

Knut Wiggen och diskussion om elektronmusiken, diskussion om text/ljudkompositioner med Sten Hanson som inledare och slutligen en i Klangverkstaden kollektivt utförd komposition av fem av deltagarna. Kursen var inte avsedd att redovisas i pressen men resulterade ändå i en artikel av Hans Åstrand i Kvällsposten, Malmö. Övriga deltagare var Leif Aare, DN, Åke Brandel, AB, Trygve Nordwall, DN, Alf Thoor, Expressen, och Maxim Stempel.

Utvecklingsarbete och internationella kontakter

Stiftelsen var representerad i organisationskommittén för det nämnda UNESCO-symposiet "Music and Technology" genom Knut Wiggen, som tillsammans med Carl Lesche utarbetat förslag till program för mötet och efteråt avgav rapport rörande konferensens resultat ur EMS' synpunkt; därom har något antytts här ovan under rubriken "Uppbyggnadsarbetet".

Symposiet inleddes under ordförandeskap av Ingmar Bengtsson, och en föreläsning hölls av en annan ledamot av EMS' styrelse, Carl Lesche, som talade om "Förhållanden mellan musik, teknologi och vetenskap".

Under konferensens lopp fördes utanför dess program diskussioner mellan representanter för EMS och för Paris-gruppen Groupe de Recherches Musicales om ett samgående främst för att utveckla ett fenomenellt beskrivningssystem för ljud. Slutlig ställning till detta projekt skall tas hösten 1970.

Policyfrågor

Normaltaxorna vid upplåtelse av studiorna har tills vidare satts till 85 kronor per timme för Klangverkstaden och 275 kronor per timme för Stora studion med möjlighet för EMS att i särskilda fall rabattera med upp till 100 %.

Äganderätten till band upptagande elektronisk komposition anses tillfalla beställaren utom då verket utförts till rabatterad taxa i vilket fall EMS förbehåller sig äganderätten, liksom rätten att i efterhand reglera studiohyran, ifall verket senare skulle komma att kommersiellt utnyttjas.

Fördelningen av den studiotid, som motsvarar det av utbildningsdepartementet beviljade anslaget till driften, mellan pedagogik, forskning och komposition sker beträffande de förstnämnda områdena genom studioledningen i samförstånd med dem av styrelsens ledamöter som har anknytning till respektive område. Fördelningen av tiden inom kompositionsområdet har anförtrots åt en konstnärlig jury med representanter utsedda av Föreningen Svenska Tonsättare, Föreningen Svenska Populärauktorer, Fylkingen och Stiftelsen FylFST jämte studioledaren samt, utan rösträtt, en företrädare för vardera dataprogrammeringssidan och forskningssidan, utsedda av EMS' styrelse.

Ekonomi

Stiftelsen erhöll den 27.6.1969 av Kungl. Maj:t ett anslag för anskaffande av en datamaskin å högst 1.500.000 kronor att rekvireras och redovisas före utgången av december 1971.

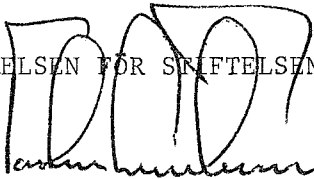
Till övriga inköp av apparatur och materiel upptagna i anslagsäskandena den 16.12.1969, erhöll Stiftelsen den 14.5.1970 av Kungl. Maj:t 500.000 kronor (av begärda 503.000) att rekvireras före utgången av december 1970 och redovisas före utgången av december 1971. Till anskaffande av reservdelar och annan teknisk materiel erhöles av Kungl. Maj:t den 20.3.1970 25.000 kronor (av begärda 26.000) och till driftskostnader samma dag 25.000 kronor att rekvireras och redovisas före utgången av december 1970.

Ett anslag som begärdes för budgetåret 1970/71 till pedagogik beviljades av utbildningsdepartementet den 27.5.1970 med 65.000 kronor (av begärda 80.000) att rekvireras och redovisas före utgången av september 1971.

Av Sveriges Radio har Stiftelsen för verksamhetsåret 1969/70 till driften erhållit 215.000 kronor. Fylkingen har bidragit med 30.000 kronor för samma period. Beträffande Stiftelsens ställning och verksamhetsårets ekonomiska resultat får styrelsen hänvisa till bifogade balansräkning per 30 juni 1970 och vinst- och förlusträkning.

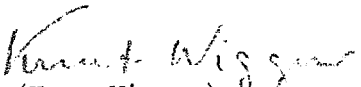
Stockholm i september 1970

STYRELSEN FÖR STIFTELSEN EMS

(Torsten Löwbeer)

Ordförande

(Knut Wiggen)

Studioledare

Försäkringar

Studios apparatur är försäkrad på följande sätt:

Datamaskinförsäkring

1. Egendomsförsäkring avseende datamaskinen	1.000.000 kr.
2. Egendomsförsäkring avseende media	800.000 "
3. Avbrottsförsäkring (Årsbruttovinst)	500.000 "

Ansvarstid 12 månader

Självrisk 4% av årsbruttovinsten -

Företagsförsäkring

1. Inventarier	3.800.000 kr.
2. Ritningar och arkivalier samt
media för databehandling	100.000 "
3. Anställdas tillhörigheter	2.000 "

Maskinavbrottsförsäkring

1. Årsbruttovinst	500.000 "

Ansvarstid 6 månader

Karenstid 7 dygn

Försäkringarna är tagna hos Skandia, Stockholm.